

Tieners beslissen anders dan volwassen vrouwen - Interview met Veerle Meurs

Veerle Meurs is algemeen coördinator van het Dokter Willy Peerscentrum, het abortuscentrum van Antwerpen. We vragen haar naar ervaringen met jonge meisjes die consulteren voor een beslissingsproces of voor een abortus.

Reageert een tiener anders op een ongeplande zwangerschap dan een volwassen vrouw?

We merken een groot verschil tussen meisjes jonger dan 18 en vrouwen die ouder zijn dan 18. Als ik het over tieners heb, bedoel ik dan ook altijd meisjes jonger dan 18. Zij zijn ontwikkelingspsychologisch in een heel specifiek stadium. Hun hersenen zijn nog volop in ontwikkeling. Dit bepaalt het verloop van de beslissing omtrent een ongeplande zwangerschap. Daarnaast zijn ze nog niet getraind in het nemen van grote beslissingen. Ze weten nog niet hoe ze functioneren voor en na beslissingen die een grote invloed hebben op hun leven. De meeste volwassen vrouwen kunnen zeggen: 'Voor mij is het maken van een keuze altijd afzien, maar zogauw ik een keuze heb gemaakt, word ik rustig.' of 'Ik heb altijd spijt van beslissingen, welke keuze ik ook maak.'

Het is onmogelijk om algemene trends aan te geven, toch keren een aantal dynamieken regelmatig terug bij jonge meisjes. Een tegenafhankelijke opstelling zien we vaak als er een conflictueuze relatie is tussen het meisje en haar ouders. Het meisje zegt dan dat ze de zwangerschap wil uitdragen, niet omdat ze een kind wil, maar omdat ze zelf geen kind meer wil zijn. Ze wil eigen beslissingen kunnen nemen, een eigen leven starten. Dit is een patroon dat we veel minder bij jongvolwassenen tegenkomen. Een ander kenmerk is het magische denken. Vele tieners hebben enerzijds heel idealistische voorstellingen van het ouderschap en onderschatten anderzijds de impact ervan op hun leven. 'Als ik dit kind houd, is er iemand die mij altijd graag ziet.' Of 'Ik weet wat het is om kinderen groot te brengen, want ik heb altijd gebabysit.' zijn uitspraken die we vaak horen.

Hoe pakken jullie de begeleiding aan? Wat zijn aandachtspunten?

De Wilde, M. (2008). Tieners beslissen anders dan volwassen vrouwen. Interview met Veerle Meurs. *Zijaanzicht*, 8(1): 3.

Dat is uiteraard heel situatiegebonden. Als we typische puberale patronen zien, trachten we die bloot te leggen, door de jongeren te erkennen in hun dieperliggende nood. Als ze zeggen dat ze een kind willen omdat dit hen altijd graag zal zien, gaan we in op de eenzaamheid die uit zulke uitspraak blijkt. Tevens erkennen we ook de sterktes van een patroon. Een patroon is er niet zomaar, het levert hen in andere situaties wellicht veel op. We bevestigen hen in wie ze zijn en wat ze nodig hebben. Dit heeft vaak tot gevolg dat de meisjes de krampachtigheid waarmee ze een kind willen kunnen loslaten. Eigenlijk kan pas dan het beslissingsproces beginnen. Alle keuzes zijn nog mogelijk, maar het zal wel een serene beslissing zijn, vrij van programma's die niet met de zwangerschap te maken hebben. We raken niet altijd op dit punt. Veel hangt af van de communicatie tussen het meisje en de hulpverlener. Die laatste doet er alles aan om aansluiting te vinden bij de stijl van het meisje. De relatie die er ontstaat is belangrijker dan een op voorhand vastgelegd protocol.

Waar we altijd proberen naartoe te werken is een keuze vanuit een eigen verlangen. Niet vanuit het verlangen van een vriendje of niet vanuit het verlangen aandacht te krijgen, maar een keuze die ze vanuit hun eigen kern nemen. Wel kan het volgen van een vriendje of een ouder ook een keuze zijn vanuit zichzelf. Zo kan een meisje heel erg verlangen naar een kind, maar tevens beseffen dat ze er dan alleen voorstaat. Als ze toch kiest voor abortus is dat omdat haar omgeving haar nog net meer waard is dan het verlangen naar een kind. We staan dan stil bij de vraag hoe het is om een beslissing te nemen die tegen het eigen buikgevoel ingaat.

Wat met de meisjes die zeker zijn over een abortus als ze bij jullie aankomen?

Als meisjes vinden dat ze te jong zijn voor een kind of als ze er zeker van zijn dat een kind niet kan zolang ze bijvoorbeeld studeren, dan hebben wij een heel andere taak. We staan dan stil bij hun ontluikende vrouw-zijn. Wat betekent het voor deze meisjes om bij één van hun eerste seksuele contacten zwanger te raken? We vragen hen ook of het vrijen fijn was en hoe het komt dat ze geen anticonceptie gebruikten of waarom deze gefaald heeft. We hoeden ons ervoor om veroordelend te zijn. Het risico van een ongeplande zwangerschap is dat de seksualiteit zelf beladen wordt. Als we over anticonceptie starten zeggen zowel

De Wilde, M. (2008). Tieners beslissen anders dan volwassen vrouwen. Interview met Veerle Meurs. *Zijaanzicht*, 8(1): 3.

tieners als volwassen vrouwen zonder vaste partner wel eens: 'Aan mij hoef je dat niet te vertellen. Ik ga toch niet meer vrijen.' Dit komt vooral voor bij meisjes die zichzelf nog niet als seksueel actief beschouwen. Seks is nog geen vast onderdeel van de relaties die ze aangaan, dus ook anticonceptie is nog niet nodig. Dan is humor belangrijk. Met een kwinkslag kunnen we hen wel laten inzien dat het niet realistisch is seks volledig uit hun leven te bannen.

Komen tieners vaak alleen of worden ze meestal vergezeld door iemand?

Daar is echt geen lijn in te trekken. Als er iemand meekomt vragen we aan het meisje of ze graag wil dat die persoon bij de gesprekken aanwezig is. Meestal merken we aan de manier waarop ze 'ja' zegt of ze het meent of niet. We maken van het begin duidelijk dat we de tiener ook graag even alleen zien. Soms wil het meisje echter dat haar partner, ouder of vriendin heel de tijd bij haar is. Naar een abortuscentrum komen kan erg bedreigend zijn. De beslissingen en gebeurtenissen daar zijn ingrijpend. Het is een wereld die nog niet de hunne is. Sommigen van hen weten amper wat vrijen is, laat staan dat ze zich op hun gemak voelen bij een vreemde arts die een vaginaal onderzoek doet.

Als er een verschil is in mening tussen het meisje en de persoon die haar vergezelt, trachten we dit verschil aan de oppervlakte te krijgen. Ook de partner van het meisje krijgt ruimte om zijn standpunt en zijn verlangen uit te spreken. Voor meisjes is het soms moeilijk om te zien dat er een verschil is tussen 'erkenning voor de mening van hun partner' en 'aanpassing aan deze mening'. Toch is wederzijdse erkenning een mogelijkheid om de moeilijke kaap van een ongeplande zwangerschap te nemen.

Meisjes die er helemaal alleen voorstaan, trachten we te overtuigen van het belang iemand in vertrouwen te nemen. De meesten erkennen dit ook. Ze zijn echter bang voor de reacties van bijvoorbeeld hun ouders. Uit de manier waarop ze over die ouders praten, kunnen we opmaken of de angst voor een breuk of voor redeloze kwaadheid terecht is. Als dat niet zo is, dan bevestigen we dat hun ouders kwaad zullen zijn, maar dat het ook weer zal overwaaien. In de andere gevallen zoeken we naar een andere vertrouwenspersoon. Iemand van de school bijvoorbeeld.

De Wilde, M. (2008). Tieners beslissen anders dan volwassen vrouwen. Interview met Veerle Meurs. *Zijaanzicht*, 8(1): 3.

Hoe bereiden jullie de meisjes voor op wat er na de abortus komt?

Eerst en vooral normaliseren we de eerste verliesreacties. Het is geheel normaal dat ze nog een tijdje overhoop zullen zijn, dat ze af en toe terug twijfelen aan hun beslissing. Bij een eerste gewenste zwangerschap is de kans ook groot dat ze de abortusingreep terug ter sprake willen brengen. Op scharniermomenten kan het zijn dat ze hun beslissing in vraag gaan stellen. Dan is het goed dat ze zich kunnen herinneren waarom de beslissing die ze destijds maakten op dat moment de goede beslissing was. We erkennen dus dat er moeilijke momenten kunnen komen, maar we problematiseren deze niet.

Interview: Marjolijn De Wilde, stafmedewerker cRZ

Contactgegevens:

Dr. Willy Peers Centrum

Lange Gasthuisstraat 45

2000 Antwerpen

03-226 25 25

www.drwpc.be

LUNA (vroegere CCNAC)

Unie Nederlandstalige Abortuscentra

p/a: Lange Gasthuisstraat 45

2000 Antwerpen

www.abortus-vlaanderen.be